

[Jønson.]

viklingen er foregaaet; det er faktisk en fuldstændig Fabrikdrift, der nu foregaar. Det at beskæftige et Menneske betyder ikke det samme som, at man samtidig skal beskæftige arbejdsbesparende Maskiner. I Finansaaret 1913—14, det Tidspunkt, da denne Sag søgtes løst, købtes der Arbejds-materialer, altsaa Ting, der skulde bruges til Beskæftigelse af Fangerne, til et Beløb af 322 348 Kr. Ifølge det foreliggende Finanslovsforslag købes der nu Arbejds-materialer til Fangerne for 2 500 452 Kr. Det er jo en enorm Forøgelse, og den viser mere end noget andet, at man er inde i en Udvikling, der i allerhøjeste Grad skader det private Erhverv. Jeg skal ikke komme ind paa de Udtalelser, der i 1913—14 faldt her i Rigsdagen fra en hel Del afdøde Medlemmer, men kun fastslaa, at den Frygt, de udtalte med Hensyn til Forholdets Udvikling, er slaaet til fuldt og helt. En af mine Partifæller foreslog, at man skulde fastslaa i Loven, at der til at kontrollere den videre Udvikling skulde vælges et Nævn bestaaende af Arbejdere og Arbejdsgivere i de Fag, hvis Produktion man skulde tage op i vore Fængsler. Dette Nævn fandt sine ivrigste Talsmænd i den daværende Formand for de samvirkende Fagforbund, afdøde Landstingsmand Martin Olsen, og i ogsaa afdøde Landstingsmand Harald Jensen. Hvis man havde gaaet den Vej, tror jeg, at Stillingen i Øjeblikket havde været en helt anden, end den er nu. Nu vil vi jo vide af de Andragender, vi har modtaget, at der har været nedsat et Udvalg, bestaaende af Repræsentanter for 9 Fag, der føler sig berørte af Fængselsarbejdet. Det er navnlig det nye Fængsel i Nyborg, der har været undersøgt. Jeg skal ikke læse alle Navnene op, men det drejer sig om en Række Haandværksfag. Det, der har slaaet mig mest, er, at de forskellige Ministerier ligefrem har faaet Henstilling om at tage det Arbejde, som Staten skal bruge, fra Fængslerne. Naar man er kommet saa langt, synes jeg, vi er langt ude. Er vi, der endnu ikke er straffede, da ikke Medlemmer af Staten? Er vi, der i Tusindvis maa gaa paa Gaden og sulte, ikke mindst lige saa gode Mennesker som de, der sidder i Fængslerne? Er det ikke os, der betaler Skatterne til Staten? Jeg gaar ud fra, at det er det. Skal vi da ikke have Lov til at tjene til det, vi skal yde Staten i Skat? Hvis det endda var Institutioner, som Samfundet selv ejede, og som betalte mindst den samme Arbejds løn som i det frie Mar-

ked, var det noget helt andet; men saadan er det jo slet ikke med Fængselsarbejdet. Den Løn, der betales til Fangerne, kan man i alt Fald ikke komme ned paa i det frie Marked. Jeg kan ikke tænke mig, at det er den høje Regerings Mening, at vi skal konkurrere med Fængslerne, thi det er komplet umuligt.

Efter de foretagne Undersøgelser er det en Kendsgerning, at der i Fængslerne fabrikmæssigt forarbejdes saa mange Varer, at man dermed kunde beskæftige mellem 600 og 700 Arbejdere aarlig. Selvfølgelig har Staten nogen Indtægt af det, men den, der har haft den største Indtægt af det, er vist den, der har organiseret det hele, nemlig den afdøde kommitterede Hr. Birch! Det var en ganske fin Indtægt, han havde ud af denne Virksomhed; men det var vist heller ikke Rigsdagens Mening, at man paa dette Omraade ligefrem skulde lave et Tantiemesystem til Fordel for den, der stod som Driftsleder. Jeg ved ikke, hvorledes denne Sag nu er ordnet, men det kan vi maaske faa at vide med det samme.

Den højtærede Justitsminister er ikke til Stede, men jeg har haft Lejlighed til at tale med ham forinden Finanslovbehandlingen og sige til ham, at jeg vilde tale om dette, og han har ogsaa lovet mig en meget nøje Undersøgelse af hele dette Spørgsmaal, saaledes at Rigsdagen kan faa at vide, hvordan det hele ligger. Der er yderligere kommet et nyt Andragende fra Haandværkerforeningen af 20. Oktober, og jeg synes, at man, naar man to Gange har indsendt Andragender, maa kunne faa et offentligt og officielt Svar, saaledes at ikke alene de, der har andraget, men ogsaa de mange Mennesker ude omkring i Landet, der har Interesse for denne Sag, kan faa at vide, om vi skal fortsætte paa samme Maade. Jeg antager, at mange i Venstre, for ikke at sige hele Venstre, vil kunne være enig med mig deri, og blandt de Konservative er der jo saa interesserede Medlemmer som det ærede Medlem Hr. Pitzner, der selv har skrevet under paa et Andragende. Jeg skal derfor indskrænke mig til dette og anmode om at faa et Svar fra den højtærede Regering. Jeg ved ikke, hvilket Medlem af den, der skal svare, maaske kunde den højtærede Statsminister gøre det paa samtlige Ministres Vegne; ellers maa jeg henstille, at hver enkelt Minister svarer paa sit Omraade.

Steen: Jeg vil gerne tillade mig at rette en Henstilling og to Spørgsmaal til